



Sokolská župa Krále Jiřího vzpomíná

Karel Klemsa

Uplynulo 55 roků od události, které nastaly v Protektorátu Čechy a Morava po nástupu zastupujícího říšského protektora Reinhardta Heidricha do Prahy 28. září 1941. Jeho úkolem bylo zničit rozmáhající se sabotáže ve výrobě i dopravě, stávkový, krátce odbojový hnutí. Proto ihned při nástupu bylo vyhlášeno stanné právo a zřízeny stané soudy. 2. října 1941 vstoupil v Praze na poradě nejvyšších nacistických úředníků, funkcionářů a důstojníků a přednesl schválený plán na „konečné řešení české otázky“ (Edlozung). Studii zpracoval Hlavní rasový a osídlovací úřad SS v Berlíně. Podle tohoto plánu 45% českého obyvatelstva bylo možno germanizovat, 40% označeno za nevyrovnané míšence a 15% za osoby rasově cizí. Plány se měly uskutečnit po vyhrané válce, neboť šlo o využití pracovních sil ve prospěch války. Naprosto tvrdě a bezohledně se však zvýšilo úsilí potlačit každý odpor proti nacistické moci.

Sokolská odbojová organizace v počátečním období nacistické okupace byla součástí vojenské Obrany národa. Již v létě 1939 vznikla Komise pro styk s župami vedená Dr. A. Pechátem a řízená MUDr. Bláhou. Dala si za úkol zformovat ilegální síť a připravit se na vystoupení proti nacistům. Pomáhala ilegálním pracovníkům při odchodu za hranice, pomáhala postiženým rodinám a plnila zpravodajské úkoly.

Organizace dostala název JINDRA podle jména bývalého náčelníka Československé obce sokolské Jindry Vaníčka a začala se utvářet po úředním zastavení činnosti Sokola v dubnu 1941.

Sokolská revoluční rada skončila svou činnost v důsledku zatýkání v říjnu 1941. 11. října byla sokolská organizace úředně rozpuštěna. Organizace Jindra však pokračovala ve své odbojové činnosti a již koncem roku bylo obnoveno spojení do žup.

Zatýkání sokolských funkcionářů v župách bylo zahájeno 8. října 1941. V životopisných vzpomínkách je přehledně popsala bývalá župní náčelnice Župy Krále Jiřího Zdeňka Kotasová, učitelka ve Velkých Opatovicích: *8. října v 5 hodin ráno se k nám dostavili gestapáci. Udělali domovní prohlídku – zvláště knihovnu. Sebrali všechny moje věci týkající se Sokola a naložili do osobního auta včetně mne a odvezli do Letovic. Zde stálo na náměstí nákladní auto a v něm seděl bratr Antonín Dostál z Jevíčka, za chvíli přivezli župního náčelníka br. Františka Řepku. Po chvíli se auto rozjelo do Boskovic, kde stálo chvíli na náměstí, (poznámka – měli zatknout starostu župy br. Beránka, který však zemřel koncem roku 1940). Potom se rozjelo do Černé Hory. V autě sedělo několik vojáků, abychom se nemohli domlouvat. V Černé Hoře potom přivezli br. Frant. Křenka a br. Aloise Štěrbáčka a tuším i br. Zdeňka Klíma (pozn. autora – byl zatčen až 11. 10.) i br. Moravce, kterého asi po čtvrt hodině odvedli zpět. Asi po třetí hodině se auto vydalo do Brna a cesta skončila před budovou Právnické fakulty na Veveří ulici. Po výsledku byli bratři odvedeni do tábora Pod kaštany a já s několika ženami na Cejl. Se mnou v cele bylo několik župních náčelníků. Po 14 dnech jsem byla dovezena na gestapo k výsledku. Viděla jsem všechny*

bratry. Byli zle zřízeni, potlučeni v obličejí, rysy ztrhané. 11. prosince 1941 nás ženy odvezli do Berlína a Rawensbrüku.

Zdenka Kotasová, narozená 18. 2. 1915 ve Starém Městě u Uherského Hradiště, učitelka mateřské školy, potom základní školy. Prošla mnoha funkcemi v Sokole ve Velkých Opatovicích jako náčelnice, vedoucí dorostenek, od roku 1935 v župním náčelnictvu, župní vedoucí dorostenek. Vězněna od 8. října 1941 do 15. dubna 1942.

František Řepka, narozen 23. února 1890, ředitel školy ve Svitávce, 25 let náčelníkem Sokola ve Svitávce, župní náčelník od roku 1922 do zatčení, člen předsednictva župy, člen cvičitelského sboru, důvěrník v okruhu Boskovic. Byl všestranně veřejně činný v obecním a okresním zastupitelstvu. Zatčen 8. 10. 1941, umučen v Osvětimi 15. 2. 1942.

Antonín Dostál, narozen 11. 9. 1883. cestmistr v Jevíčku, starosta Sokola v Jevíčku, jednatel, vedoucí dorostu, náčelník a člen předsednictva župy. Zatčen 8. 10. 1941, umučen v Osvětimi 3. 3. 1942.

František Křenek, narozen 21. 8. 1894, stavitel z Blanska, vedoucí stavebního odboru župy, člen župního předsednictva. Zatčen 8. 10. 1941, umučen v Osvětimi 23. 3. 1942.

Vojtěch Červinka, narozen 23. 2. 1891, podplukovník veterinární služby z Letovic, bývalý místostarosta východoslovenské župy, člen výboru ČOS, důvěrník župy Krále Jiřího. Zatčen 8. 10. 1941, umučen v Osvětimi 19. 2. 1943.

Alois Štěrbáček, narozen 20. 6. 1906, náčelník sokola v

Doubřavici, člen předsednictva župy, redaktor župního věstníku. Zatčen 11. 10. 1941, umučen v Osvětimi 9. 1. 1942.

Zdeněk Klíma, narozen 24. 9. 891, kapitán ruských legií, starosta Sokola v Blansku a člen župního předsednictva. Zatčen 29. 11. 1942, umučen v Osvětimi. 18. 7. 1942.

To byli nejaktivnější pracovníci, obětaví funkcionáři ve svých jednotách, v župě Krále Jiřího, občané veřejné činní, obecně známí a vážení. Nacistická moc zničila jejich životy, nemohla však zničit jejich sokolské ideály v boji za svobodu a demokracii, které se tak hluboce vryly do paměti národa z období bojů legionářů za samostatnou republiku v době 1. světové války.

Po 55 letech vzpomínáme s úctou a obdivem na oběti sokolského odboje. Jejich památka zůstává jako vzor bratrství, cti a národní hrdosti pro zdar a rozkvet nového Sokola v naší svobodné vlasti.